

pravično in za kmetijstvo koristno, ko bi se postava tako preuredila, da vsak posestnik, čegar zemljišče 5 oralov meri, si obdrži enega sina za dom, katerega si sam za najbolj sposobnega izbere, vsi drugi naj se pa kličejo k vojaški nabiri. Ker kmet je steber blagostanja našega cesarstva, ne pa vojak, bi tedaj kmetijstvo vendar zaslužilo posebne milosti.

Pa stopimo dalje k drugemu vzroku, kjer kmet trpi škodo. Kakor je znano, so posli, hlapci in deklet, v svoji mezdi veliko dražji postali, pa še celó težko jih je dobiti, in zakaj? — najbolj zato, ker se dandanes boče že vsak „na hlače“ ženiti. Ko se hlapec malo službe naveliča, pa mu ženitev v glavo rine, mislečemu, da bode oženjen lože živel. Al kmalu postane mu zakon gorjé! Z babó pridejo otroci v hišo in revščina nastane, da se Bogu usmili. Ker nima s čim živeti, hajdi beraško palico v roke! In če taki ljudje zbolijo, pridejo občini na glavo, da mora za nje skrbeti, katera pa se ni vprašala, ali dovoli ženitev ali ne? Da bi občinsko predstojništvo po svoji previdnosti takim osebam smelo ženitev odreči, tega ne prepušča postava; tu mora biti vsak „svoboden“! Namesti občine mu pa deželni odbor dá dovoljenje oklica; in če ga fajmošter ne bi hotel poročiti, ga pa župan ali okrajni glavar poroča, tako, da poroka „cigu migu“ mora biti na vsako vižo! — Iz tega je razvidno, kakošne baže so pač morali tisti poslanci biti, ki so to postavo nam naredili. Še mi je v spominu obravnava te postave v deželnem zboru Kranjskem, ko je g. dr. Bleiweis s krepko besedo se ustavljal zoper to, da brez dovoljenja županstva se sme vsak berač ženiti; al véliki „svobodnjak“ grof Anton Auersperg mu je nasprotoval, in takrat je nemčurska večina deželnega zbora Kranjskega sklenila nesrečno postavo, ki brez konca in kraja dela beraštva po deželi, za katero se bogatin Auersperg prav nič ne briga.

Resnica je tudi, kar je gosp. dr. Poklukar v letošnjem deželnem zboru objavil, kako neusmiljeno se pri kmetu davki iztirjujejo. Komaj preteče mesec dni po zapadlem četrtnem obroku, ko ni še vse plačano, takoj gospod berič od davkarja pozdravljenje prinese: „če ne plačaš, ti bomo pa kravico prodali“; ali pa vojak na sekucijo pride, kakor se je lansko leto v jeseni pri nas godilo. Kaj pa še le potem, če kmet leto in dan dolžan ostane? zdaj je pa še le joj in prejoj; na dom strašna armada prikorači; davkarski uradnik z gospod beričem in žandarji pridejo nad kmeta kakor nad kakega največjega hudodelnika, da človek res jame premišljevati, kaj neki hudega je kmet storil, saj vselej plača, kolikor more. In mar mislite, da zastoj hodijo taki gosti okoli hiše? Nikakor ne, vselej je treba še kaj za pot jim plačati.

Zares žalostno je slišati, kako teden za tednom gré grunt za gruntom na kant, in kako neusmiljeno se zemljišča razkosujejo, prav tako, kakor dela mesar v mesnici z volom. In zakaj vse to? Mnogi kmeta dolžijo, da ne zna prav gospodariti, da se nič novega in boljšega ne poprime, ampak da vedno le drži se starega kopita; zopet drugi mu očitajo, da v krčmi večkrat predolgo sedi in denar zapravlja. — Nočem tajiti, da o tem očitani bi ne bilo nekoliko resnice. Al poglavitni vzrok ni. Če kmeta dolžite, da se prerad starega kopita drži, zakaj pa grajščaka ne vidite, ki ne za mazinec bolje ne gospodari? Če kmetu očitete, da ga včasih polič preveč spiše, pomislite, da ga v to mnogokrat prižene misel, da bi po tem na svoje velike nadloge pozabil. Kdor kmetijske razmere prav pozná, bo sodil vse drugače, in našel bode, da presilni davki so tisti črv, ki kmetijam korenino spodjeda, da jih toliko vsahne. Marsikdo bi bil še dober gospodar, pa

kako? V eni roki nič, v drugi pa tudi nič; kar pa strži, še za davke ni zadosti. Nikar pa ne mislite, da govorim samo od zemljiškega in hišnega davka. Ne, ne! Kje so pa odstotni in štampeljski davki, in pa druge naklade, ki jih je ravno tako treba plačati, kakor cesarski davek. Če Bog včasih dá malo boljše letino, da kaj od davkov in drugih stroškov ostane, pa za njimi pride sedem slabih let enako sedmerim kumernim Egipčevskim kravam, ki so prvih 7 debelih požrle. (Kon. prih.)

Zlajšana mlatilnica.

Gospodar Miha Lakota iz Dovjega (Lengenfeld) na Gorenškem nam piše, da je lansko leto v Ljubljani kupljeno mlatilnico, katera 4 ljudi potrebuje, da jo gonijo, tako zboljšal, da to delo zdaj en sam človek opravi. Naredil je namreč pri kupljeni mlatilnici posebno mašinerijo, ki stane tako malo denarja, da se že v enem letu izplača. Gosp. Lakota nam je sicer svojo napravo popisal; al ker pri mašinah tudi najboljši popis brez podobe ne razjasni stvari dovolj, podoba pa mora prav natanko narisana biti, zato naznanimo gospodarjem, ki imajo mlatilnice, pri katerih se 4 delavci potrebujejo, naj gredó to najdbo ogledat na Dovje (hiš. št. 18.). Vsaj je tolika zlajšava mlatve vredna poti na Gorenško. Marljivi gospodar Lakota je dobrote svoje najdbe takogotov, da poslano nam pismo tako-le začinja: „No! — se bo tam pa tam kdo namuzal — je pa že zopet kaj neumnega v „Novicah“; al jaz rečem, da to pač ni neumno, če kdo kaj naredi, da en sam to lahko opravi, kar so poprej 4 delavci težko opravljali.“

Gospodarske novice.

* *Urnava zemljiškega davka po novi postavi na Českem* leze tako po polzevo naprej, da se nikakor ne previdi, kedaj bo celo delo dognano. Vcenitev počasi napreduje, mercev manjka; po vcenitvi pridejo reklamacije proti vcenitvam, potem obravnava centralne komisije; ta bode marsikak operat pahnila deželnim ali pa okrajnim komisijam nazaj; potem nastopi še le ustanovitev skupne kvote zemljiškega davka, in konečno potrditev po državnem zboru. To bode menda leta in leta trajalo, in takratne razmere utegnejo vse drugačne biti, kakor so bile leta 1869, ko se je podlaga novi postavi stavila.

* *Lubadar* (črv) je od 1873 do 1875. leta pokončal po Českih gozdih 1 milijon 154.904 sežnjeve lesa. Še le potem, ko so omajili skorjo drevesom, ki jih je vihar po tleh vrgel, in sežgali to skorjo in steljo po gozdih, so ustavili dalje pokončevanje lesa.

* *V doljni Avstriji so letos gosenice* silno veliko škodo naredile sadnim drevesom. Dopisnik v „Oesterr. landw. Wochbl.“ toži, da ondašnji gospodarji zanemarijajo dotično postavo tako, kakor da bi je ne bilo. — Po takem je taka tudi drugod, kakor pri nas. Mi nikakor ne zagovarjamo s tem nemarnosti naših ljudi; al kričače, ki vpijejo, da pri nas je vse slabo, drugje pa vse dobro, bi vendar z ozirom na gori omenjeni dopis opomnili: naj gredó tudi v nemško doljno Avstrijo gosenice obirat! — Isti dopisnik toži, da vinska kupčija je ondi popolnoma mrtva, tako, da vinorejci so prisiljeni sami svoje vino na drobno točiti, da se nekoliko izmotajo iz denarne zadrege.

* *Deželna komisija za povzdigo konjereje* na Štajarskem kupuje po naukazu ministerstva kmetijstva 3- do 7letne žebce težkega plemena.